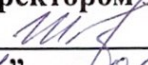

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

Факультет суспільних та прикладних наук

Кафедра права та публічного управління

ЗАТВЕРДЖЕНО:
проректором з методичної роботи

"01" 09 2023 р.

**ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ НОРМ
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Освітньо-професійна програма	Право
Освітній рівень	(другий) <u>магістерський</u>
Статус дисципліни	<u>вибіркова</u>
Мова викладання, навчання та оцінювання	<u>українська</u>

Івано-Франківськ
2023

Затверджено на засіданні кафедри права та публічного управління
 Протокол № 1 від 29.08.2023.

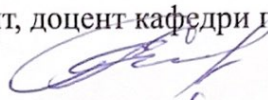
В. о. завідувача кафедри

Світлана ХОДАК

Розробник:

Кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри права
 та публічного управління

Андрій ГАБУДА

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОП

Людмила АНДРУСІВ

СХВАЛЕНО НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЮ РАДОЮ

Голова Науково-методичної ради
 ЗВО «Університет Короля Данила»
 Протокол № 1 від 1 вересня 2023 р.

Ярослав ШТАНЬКО

e-mail	habuda.s.andriy@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	Кафедра права та публічного управління
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua ¹
Сторінка курсу в СДО	СДО

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна “Особливості правозастосування адміністративно-правових норм” ґрунтується на базі науки адміністративного права та процесу, а також практики їх застосування судами, суб'єктами, наділеними владними повноваженнями, адвокатами. Вона посідає чільне місце в системі професійної підготовки майбутнього юриста, оскільки покликана не лише вдосконалити та поглибити знання студентів з питань застосування адміністративно-правових норм, а й виробити практичні навички у складанні відповідних процесуальних документів.

Викладання особливостей правозастосування адміністративно-правових норм, згідно із сучасними вимогами організації та здійснення освітнього процесу, передбачає проведення навчальних занять з обов'язковим комбінуванням пасивних, активних та інтерактивних методів навчання, впровадження дистанційних форм навчання та контролю.

З огляду на зазначене, навчальна дисципліна спрямована на формування ерудованої, різнобічно розвиненої особистості, здатної здійснювати тлумачення норм адміністративного права з метою ефективного їх застосування у правозастосовній діяльності задля досягнення цілей правового регулювання. Також, набуті в процесі навчання компетентності підвищать конкурентоспроможність молодих фахівців на ринку праці.

Програма навчальної дисципліни включає два змістових модулі: в першому модулі викладені теоретико-правові засади правозастосування адміністративно-правових норм та практичні аспекти їх реалізації, у другому – актуальні питання застосування адміністративно-правових норм в адміністративному судочинстві. Особлива увага приділяється основним напрямкам розвитку адміністративно-правової політики, змінам внесеним в адміністративно-процесуальне законодавство.

Мета навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти здатності розуміти цілісну систему теоретичних знань у сфері застосування адміністративно-правових норм; підготовка до практичної діяльності висококваліфікованих фахівців із всебічним знанням особливостей практичної реалізації адміністративно-правових норм; вироблення навичок щодо застосування набутих знань при розв'язанні комплексних проблем у сфері адміністративного права та процесу на етапі професійної діяльності; закріплення усвідомлення важливості вдосконалення правозастосування адміністративно-правових норм і вироблення в подальшому наукових підходів у зазначеній сфері та власної моделі правового регулювання адміністративно-правових відносин.

Завдання дисципліни: дослідити елементарні і комплексні заходи (способи) адміністративної діяльності публічної адміністрації; вивчити адміністративно-правові моделі проваджень; вивчити концептуальні засади та проблеми правореалізації адміністративної відповідальності; виокремити особливості застосування адміністративно-правових норм під час провадження у справах про адміністративні правопорушення; розглянути актуальні питання

застосування адміністративно-правових норм в адміністративному судочинстві; з'ясувати генезис контролю адміністративних судів за діяльністю публічної адміністрації.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- сучасне розуміння інструментів публічного адміністрування;
- особливості застосування норм службового права;
- специфіку застосування адміністративно-правових норм під час процедури електронного урядування;
- особливості застосування адміністративно-правових норм під час процедури надання адміністративних послуг;
- актуальні питання застосування адміністративно-правових норм під час юридичного аналізу окремих видів проступків;
- проблемні питання провадження у справах про адміністративні правопорушення;
- практичні проблеми розгляду і вирішення адміністративних справ.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

- самостійно оцінювати досконалість та ефективність адміністративно-правових норм і застосовувати їх під час вирішення ситуативних завдань;
- аналітично оцінювати юридичний склад адміністративного проступку, урахуванням правотворчої, правозастосовної та правотлумачної діяльності;
- осмислювати та аналізувати сутність засад адміністративної відповідальності, а також застосовувати їх у ході правозастосовної діяльності;
- застосовувати адміністративно-правові норми під час провадження у справах про адміністративні правопорушення;
- тлумачити принципи, як визначальні положення адміністративного судочинства, окремо виділивши офіційне з'ясування всіх обставин у справі як спеціальний принцип адміністративного судочинства;
- визначати юрисдикцію адміністративного суду та способи судового захисту прав, свобод, інтересів особи від порушень з боку суб'єкта владних повноважень ;
- застосовувати адміністративно-правові норми під час позовного провадження, а також на стадії перегляду судових рішень в адміністративних справах.

Професійні компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни «Особливості правозастосування адміністративно-правових норм» (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП «Право», введеної в дію ЗВО «Університет Короля Данила» “29” серпня 2023 року).

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.	ПРН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.
СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.	ПРН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.
СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, надавати розгорнуту юридичну аргументацію.	ПРН 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.
СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовної діяльності.	ПРН 14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування. ПРН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	1		
Семестр	2		
Кількість кредитів ЄКТС	6		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	Заочна форма
	лекції	30 (в годинах)	10 (в годинах)
	семінари, практичні	30 (в годинах)	20 (в годинах)
Самостійна робота		90 (в годинах)	120 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	Залік		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Змістовий модуль 1. Теоретико-правові засади правозастосування адміністративно-правових норм та практичні аспекти їх реалізації

Тема 1. Основоположні категорії адміністративного права (2 год.).

Публічне адміністрування як форма реалізації публічної влади. Суб'єкти публічного адміністрування. Відносини, що складають предмет адміністративного права. Система адміністративного права. Поняття, значення та види джерел адміністративного права.

Питання для самостійного вивчення. Публічний інтерес. Призначення адміністративного права. Відмежування адміністративного права від інших галузей права. Національні джерела адміністративного права. Міжнародні джерела адміністративного права. Юридичні акти Європейського Союзу як джерела адміністративного права в контексті правотворчої діяльності. Рішення судових органів як джерела адміністративного права. Правила вирішення конкуренції норм, закріплених у джерелах адміністративного права. *(2-7, 11-13, 15, 17) (2 год.)*

Тема 2. Елементарні і комплексні заходи (способи) адміністративної діяльності публічної адміністрації (2 год.).

Проблеми сучасного розуміння інструментів діяльності публічного адміністрування. Нормативно-правовий акт як інструмент публічного адміністрування. Індивідуальний (адміністративний) акт як основна форма публічного адміністрування. Адміністративний договір як інструмент публічного адміністрування. Електронне урядування як ефективна комунікаційна технологія в сфері публічного управління.

Питання для самостійного вивчення. Вибір інструментів публічного адміністрування. Вимоги до нормативно-правового акта. Порядок підготовки та ухвалення нормативно-правових актів. Значення антикорупційної експертизи нормативно-правового акта. Зв'язок протиправності з фактом недотримання формальних вимог під час підготовки та видання правового акта. Процедура ухвалення (видання) індивідуальних актів. Нікчемність індивідуального акта. Юридичне значення адміністративного договору. Підстави визнання адміністративного договору нікчемним. Адміністративний розсуд у публічному адмініструванні. *(1-7, 11-13, 22, 29, 33, 37) (2 год.)*

Тема 3. Проблемні питання застосування заходів адміністративного примусу (2 год.).

Поняття адміністративного примусу та його характерні риси. Адміністративно-запобіжні заходи в діяльності публічної адміністрації. Заходи адміністративного припинення. Адміністративні стягнення.

Питання для самостійного вивчення. Законодавчі акти про застосування заходів адміністративного примусу. Співвідношення термінів «адміністративний примус», «заходи впливу», «поліцейські заходи», «превентивні поліцейські заходи», «поліцейські заходи примусу». Адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі. Обмеження прав громадян, пов'язаних зі станом здоров'я. Заходи щодо запобігання домашньому насильству. Заходи адміністративного припинення спеціального призначення. *(2-6, 11, 12, 15, 27, 49, 53)* (2 год.)

Тема 4. Адміністративно-правові моделі проваджень (2 год.).

Проблематика здійснення правового регулювання здійснення адміністративних процедур. Практичні аспекти реалізації адміністративно-правових норм під час реєстраційних процедур. Застосування адміністративно-правових норм під час дозвільних процедур. Практичні аспекти реалізації адміністративно-правових норм під час інспекційних процедур. Застосування адміністративно-правових норм під час процедури за заявою особи. Практичні аспекти реалізації адміністративно-правових норм під час процедури за службовим обов'язком.

Питання для самостійного вивчення. Система принципів адміністративної процедури. Зміст спеціальних принципів адміністративної процедури. Учасники адміністративного провадження. Представництво в адміністративній процедурі. Стадії адміністративної процедури. Оформлення адміністративного акта, його доведення до відома адресатів та заінтересованих осіб. Перегляд адміністративного акта. *(1-7, 11-13, 15, 38, 40-44)* (2 год.)

Тема 5. Запобігання корупційним проявам у публічній службі (2 год.).

Актуальні проблеми запобігання та протидії корупції в органах державної влади та місцевого самоврядування. Практичні аспекти реалізації адміністративно-правових норм щодо обмежень використання службових повноважень чи свого становища. Обмеження щодо одержання подарунків. Запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка та поводження з ними. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.

Питання для самостійного вивчення. Набуття особою правового статусу державного службовця. Правила етичної поведінки публічних службовців. Критерії допустимості отримання публічним службовцем подарунка. Фінансовий контроль щодо публічних службовців. Декларація особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Види декларацій. Обмеження після припинення публічної служби. Потенційний та реальний конфлікт інтересів. Самостійне врегулювання конфлікту інтересів.

Заходи зовнішнього врегулювання конфлікту інтересів. Принцип «мовчазного заперечення». Відповідальність за правопорушення, пов'язані з корупцією. Підстави притягнення державного службовця до дисциплінарної відповідальності. *(1, 4-7, 18, 19, 27, 32, 43)* (2 год.)

Тема 6. Концептуальні засади та проблеми застосування адміністративно-правових норм в механізмі реалізації адміністративної відповідальності (2 год.).

Адміністративна відповідальність як інститут адміністративного права. Проблеми відмежування адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності. Значення юридичного складу адміністративного проступку та особливості використання конструкції складів при кваліфікації деліктів.

Питання для самостійного вивчення. Поняття, ознаки та особливості адміністративної відповідальності. Принципи адміністративної відповідальності. Законодавчі основи адміністративної відповідальності. Нормативне визначення адміністративного правопорушення (проступку) та його загальноправові ознаки. Співвідношення ознак та елементів складу правопорушення. Прості та складні протиправні діяння. Види юридичних складів адміністративного правопорушення. Відмежування адміністративного правопорушення від кримінального правопорушення. Актуальні проблеми адміністративної відповідальності юридичних осіб. Заходи адміністративної відповідальності. *(4-7, 11-13, 16, 27)* (2 год.)

Тема 7. Проблемні аспекти адміністративної відповідальності за окремі види правопорушень (2 год.).

Особливості законодавчої конструкції адміністративних правопорушень на транспорті. Проблеми правореалізації адміністративно-правових норм щодо військових адміністративних правопорушень. Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією. Адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку. Практичні аспекти відмежування адміністративних проступків від кримінальних правопорушень.

Питання для самостійного вивчення. Адміністративні правопорушення, що посягають на власність. Адміністративні правопорушення у сфері охорони природи, використання природних ресурсів, охорони культурної спадщини. Адміністративні правопорушення в галузі охорони праці і здоров'я населення. Адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління. Особливості адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху в разі їх фіксації спеціальними технічними засобами, що працюють в автоматичному режимі. *(4, 7, 11, 27, 32)* (2 год.)

Тема 8. Особливості застосування адміністративно-правових норм під час провадження у справах про адміністративні правопорушення (4 год.).

Актуальні питання правового регулювання провадження у справах про адміністративні правопорушення. Докази у справах про адміністративні правопорушення. Правовий статус осіб, які беруть участь у провадженні у справах про адміністративні правопорушення. Етапи і процесуальні дії провадження у справах про адміністративні правопорушення. Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення. Акти, що ухвалюються на окремих стадіях провадження.

Питання для самостійного вивчення. Принципи провадження у справах про адміністративні правопорушення. Звичайне та спрощене провадження в справі про адміністративний проступок. Порядок складання протоколу в справі про адміністративне правопорушення. Органи та посадові особи, уповноважені складати протокол в справі про адміністративне правопорушення. Порядок розгляду справи про адміністративний проступок. Органи та посадові особи, уповноважені розглядати справу про адміністративний проступок. Особливості провадження в справах про адміністративні правопорушення в сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі. Порядок оскарження й перегляду постанови в справі про адміністративний проступок. (1-7, 11-13, 27) (4 год.)

Змістовий модуль 2. Актуальні питання застосування адміністративно-правових норм в адміністративному судочинстві

Тема 9. Засади організації діяльності адміністративного суду (2 год.).

Принципи, як визначальні положення адміністративного судочинства. Особливості формування системи принципів вирішення адміністративними судами спорів у сфері публічно-правових відносин. Офіційне з'ясування всіх обставин у справі як спеціальний принцип адміністративного судочинства.

Питання для самостійного вивчення. Принцип верховенства права. Рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом. Гласність і відкритість судового процесу та його повне фіксування технічними засобами. Змагальність сторін, диспозитивність. Обов'язковість судового рішення. Забезпечення права на апеляційний перегляд справи. Забезпечення права на касаційне оскарження судового рішення у випадках, визначених законом. Розумність строків розгляду справи судом. Неприпустимість зловживання процесуальними правами. Відшкодування судових витрат фізичних та юридичних осіб на користь яких ухвалене судове рішення. (8-10, 14, 26) (2 год.)

Тема 10. Адміністративна юрисдикція (2 год.).

Справи, на які поширюється юрисдикція адміністративних судів. Розмежування предметної юрисдикції адміністративних судів. Інстанційна юрисдикція. Територіальна підсудність адміністративних справ. Недопустимість спорів про підсудність.

Питання для самостійного вивчення. Організаційно-правові засади функціонування судової системи під час здійснення адміністративного судочинства. Визначення компетентного суду. Адміністративна юрисдикція.

Публічно-правові спори, що належать до адміністративної юрисдикції. Розгляд кількох пов'язаних між собою вимог. Суд першої інстанції. Суд апеляційної інстанції. Суд касаційної інстанції. Підсудність справ за місцем проживання або місцезнаходженням відповідача. Виключна підсудність. Підсудність справ, у яких однією із сторін є суд або суддя. Передача адміністративної справи з одного адміністративного суду до іншого. *(2, 8-10, 26) (2 год.)*

Тема 11. Способи судового захисту прав, свобод, інтересів особи від порушень з боку суб'єкта владних повноважень (2 год.).

Судовий захист прав осіб у сфері публічно-правових відносин в механізмі реалізації права на судовий захист. Право на звернення до суду та способи судового захисту, передбачені Кодексом адміністративного судочинства України. Проблемні питання здійснення судового контролю за дискрецією суб'єкта владних повноважень.

Питання для самостійного вивчення. Критерії оцінювання рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів публічного адміністрування. Джерела права (матеріального та процесуального), які застосовує адміністративний суд. Застосування адміністративним судом аналогії закону та аналогії права. Захист порушених прав, свобод чи інтересів особи, яка звернулася до суду, у спосіб, який не суперечить закону. *(1, 2, 8-10, 26, 35) (2 год.)*

Тема 12. Позовне провадження: практичні проблеми розгляду і вирішення адміністративних справ (2 год.).

Проблеми забезпечення доступності правосуддя в адміністративному судочинстві. Вплив характеру адміністративних справ на процесуальну форму адміністративного судочинства. Проблеми реалізації суддівського розсуду під час здійснення адміністративного судочинства та шляхи їх вирішення. Проблемні питання судового розгляду адміністративних справ щодо проходження публічної служби.

Питання для самостійного вивчення. Інститут адміністративної справи в адміністративному судочинстві України. Диференціації адміністративної процесуальної форми. Нормативна визначеність процесуальної форми адміністративного судочинства. Адміністративно-правовий режим перегляду рішень окружних адміністративних судів в апеляційній інстанції. *(1, 2, 8-10, 26) (2 год.)*

Тема 13. Особливості позовного провадження в окремих категоріях адміністративних справ (2 год.).

Спеціальні правила щодо розгляду окремих категорій складних справ. Розгляд окремих категорій термінових адміністративних справ. Розгляд типових та зразкових справ.

Питання для самостійного вивчення. Особливості провадження у справах щодо оскарження нормативно-правових актів органів виконавчої влади, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів владних повноважень. Особливості судових

рішень за наслідками розгляду справ, пов'язаних з виборчим процесом чи референдумом, та їх оскарження.

Особливості провадження у справах за адміністративними позовами органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування про встановлення обмеження щодо реалізації права на свободу мирних зібрань. Особливості провадження у справах щодо гарантованого забезпечення потреб оборони. Особливості провадження у справах за зверненням податкових та митних органів. Особливості провадження у справах про застосування санкцій.

Особливості провадження у справах з приводу рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень щодо притягнення до адміністративної відповідальності. Особливості провадження у справах щодо здійснення державного регулювання, нагляду і контролю у сфері медіа. Особливості апеляційного та касаційного оскарження судових рішень в окремих категоріях адміністративних справ. *(1, 2, 8-10, 20, 26) (4 год.)*

Тема 14. Застосування адміністративно-правових норм на стадії перегляду судових рішень в адміністративних справах (2 год.).

Апеляційне оскарження як форма перегляду судових рішень в адміністративному судочинстві. Особливості процесуальної форми касаційного провадження в адміністративному судочинстві. Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.

Питання для самостійного вивчення. Апеляційний розгляд справи у судовому засіданні. Порядок розгляду апеляційної скарги на ухвалу суду першої інстанції. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги на судові рішення. Судові рішення суду апеляційної інстанції.

Право на касаційне оскарження. Відкриття касаційного провадження. Межі перегляду судом касаційної інстанції. Касаційний розгляд справи в порядку письмового провадження за наявними у справі матеріалами. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду касаційної скарги. Підстави для скасування судових рішень з направленням справи для продовження розгляду або на новий розгляд. Судові рішення суду касаційної інстанції та порядок їх прийняття

Підстави перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Форма та зміст заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Відкриття провадження за нововиявленими або виключними обставинами. Порядок здійснення перегляду судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Судове рішення за наслідками провадження за нововиявленими або виключними обставинами. *(1, 2, 8-10, 26) (2 год.)*

Зміст практичних занять

Змістовий модуль 1. Теоретико-правові засади правозастосування адміністративно-правових норм та практичні аспекти їх реалізації

Тема 2. Елементарні і комплексні заходи (способи) адміністративної діяльності публічної адміністрації.

Заняття 1. Елементарні і комплексні заходи (способи) адміністративної діяльності публічної адміністрації (2 год.).

1. Розуміння інструментів публічного адміністрування.
2. Нормативно-правовий акт як інструмент публічного адміністрування.
3. Індивідуальний (адміністративний) акт як інструмент публічного адміністрування.
4. Адміністративний договір як інструмент публічного адміністрування.
5. Використання електронного врядування у публічному адмініструванні.

Тема 3. Проблемні питання застосування заходів адміністративного примусу.

Заняття 2. Проблемні питання застосування заходів адміністративного примусу (2 год.).

1. Поняття адміністративного примусу та його характерні риси.
2. Адміністративно-запобіжні заходи в діяльності публічної адміністрації.
3. Застосування адміністративно-правових норм, які регламентують заходи адміністративного припинення.
4. Реалізація адміністративно-правових норм у ході накладення адміністративних стягнень.

Тема 4. Адміністративно-правові моделі проваджень.

Заняття 3. Адміністративно-правові моделі проваджень (2 год.).

1. Поняття адміністративної процедури та її види.
2. Застосування адміністративно-правових норм під час реєстраційних процедур.
3. Практичні аспекти реалізації адміністративно-правових норм у дозвільних процедурах.
4. Застосування адміністративно-правових норм під час інспекційних процедур.
5. Практичні аспекти реалізації адміністративно-правових норм у процедурах за заявою особи.
6. Застосування адміністративно-правових норм під час процедури за службовим обов'язком.

Тема 5. Запобігання корупційним проявам у публічній службі.

Заняття 4. Запобігання корупційним проявам у публічній службі (2 год.).

1. Правові обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища.
2. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності.
3. Обмеження щодо одержання подарунків.

4. Запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка та поводження з ними.
5. Нормативно-правові способи запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.

Тема 6. Концептуальні засади та проблеми застосування адміністративно-правових норм в механізмі реалізації адміністративної відповідальності.

Заняття 5. Концептуальні засади та проблеми застосування адміністративно-правових норм в механізмі реалізації адміністративної відповідальності (2 год.).

1. Адміністративна відповідальність як інститут адміністративного права.
2. Проблеми відмежування адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності.
3. Склад адміністративного проступку: поняття, структура та його значення для правозастосовчої практики.
4. Особливості застосування законодавчої конструкції складів адміністративних правопорушень при кваліфікації деліктів.

Тема 7. Проблемні аспекти адміністративної відповідальності за окремі види правопорушень.

Заняття 6. Особливості адміністративної відповідальності за правопорушення, вчинені на транспорті та військові адміністративні правопорушення (2 год.).

1. Особливості складу порушення правил керування або експлуатації транспортного засобу, правил користування ременями безпеки або мотошоломами та проблеми його кваліфікації.

2. Юридична характеристика перевищення встановлених обмежень швидкості руху, проїзд на заборонний сигнал регулювання дорожнього руху та порушення інших правил дорожнього руху і його адміністративно-правова оцінка.

3. Практичні аспекти застосування адміністративно-правових норм щодо керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції. Відмежування від суміжних правопорушень.

4. Особливості складу самовільного залишення військової частини або місця служби та проблеми його кваліфікації. Відмежування від суміжних правопорушень.

5. Юридична характеристика зловживання військовою службовою особою владою або службовим становищем та його адміністративно-правова оцінка.

6. Практичні аспекти застосування адміністративно-правових норм щодо порушення правил несення бойового чергування.

Тема 7. Проблемні аспекти адміністративної відповідальності за окремі види правопорушень.

Заняття 7. Особливості адміністративної відповідальності за правопорушення, пов'язані з корупцією та адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку (2 год.).

1. Особливості складу порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків та проблеми його кваліфікації. Відмежування від суміжних правопорушень.

2. Юридична характеристика порушення вимог фінансового контролю та його адміністративно-правова оцінка. Проблемні питання відмежування від суміжних правопорушень.

3. Практичні аспекти застосування адміністративно-правових норм у питаннях відповідальності за порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.

4. Особливості складу - дрібне хуліганство та проблеми його кваліфікації. Відмежування від суміжних правопорушень.

5. Юридична характеристика вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування та його адміністративно-правова оцінка. Проблемні питання відмежування від суміжних правопорушень.

6. Практичні аспекти застосування адміністративно-правових норм у питаннях відповідальності за невиконання батьками або особами, що їх замінюють, обов'язків щодо виховання дітей.

7. Юридична характеристика завідомо неправдивого виклику спеціальних служб та його адміністративно-правова оцінка. Відмежування від суміжних правопорушень.

Тема 8. Особливості застосування адміністративно-правових норм під час провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Заняття 8. Теоретико-правові засади провадження у справах про адміністративні правопорушення (2 год.).

1. Основні положення проваджень у справах про адміністративні правопорушення на шляху реформування законодавства про адміністративну відповідальність.

2. Органи (посадові особи), уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.

3. Правовий статус осіб, які беруть участь у провадженні у справах про адміністративні правопорушення.

4. Актуальні питання застосування норм про обставини, що виключають провадження в справі про адміністративне правопорушення

5. Докази у справах про адміністративні правопорушення.

Заняття 9. Практичні аспекти провадження у справах про адміністративні правопорушення (2 год.).

1. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення.
2. Проблеми складення протоколу про адміністративне правопорушення.
3. Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення.
4. Розгляд справ про адміністративне правопорушення.
5. Постанова по справі про адміністративне правопорушення, як процесуальне рішення, що закріплює юридичні факти та визначає механізм реалізації адміністративно-правових норм.
6. Оскарження постанови по справі про адміністративне правопорушення.

Змістовий модуль 2. Актуальні питання застосування адміністративно-правових норм в адміністративному судочинстві

Тема 9. Засади організації діяльності адміністративного суду.

Заняття 10. Засади організації діяльності адміністративного суду (2 год.).

1. Принципи, як визначальні положення адміністративного судочинства.
2. Офіційне з'ясування всіх обставин у справі як спеціальний принцип адміністративного судочинства.
3. Гласність судового процесу.
4. Відкритість інформації щодо адміністративної справи
5. Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система, як один з механізмів забезпечення реалізації принципів адміністративного судочинства.

Тема 10. Адміністративна юрисдикція.

Заняття 11. Адміністративна юрисдикція (2 год.).

1. Справи, на які поширюється юрисдикція адміністративних судів.
2. Розмежування предметної юрисдикції адміністративних судів.
3. Інстанційна юрисдикція.
4. Територіальна підсудність адміністративних справ.
5. Недопустимість спорів про підсудність.

Тема 11. Способи судового захисту прав, свобод, інтересів особи від порушень з боку суб'єкта владних повноважень.

Заняття 12. Способи судового захисту прав, свобод, інтересів особи від порушень з боку суб'єкта владних повноважень (2 год.).

1. Судовий захист прав осіб у сфері публічно-правових відносин в механізмі реалізації права на судовий захист.
2. Право на звернення до суду та способи судового захисту, передбачені Кодексом адміністративного судочинства України.
3. Проблемні питання здійснення судового контролю за дискрецією суб'єкта владних повноважень.

4. Виконання суб'єктами нормотворення судових рішень про визнання нечинними їх нормативно-правових актів.

Тема 12. Позовне провадження: практичні проблеми розгляду і вирішення адміністративних справ.

Заняття 13. Позовне провадження: практичні проблеми розгляду і вирішення адміністративних справ (2 год.).

1. Проблеми забезпечення доступності правосуддя в адміністративному судочинстві.

2. Вплив характеру адміністративних справ на процесуальну форму адміністративного судочинства.

3. Проблеми реалізації суддівського розсуду під час здійснення адміністративного судочинства та шляхи їх вирішення.

4. Проблемні питання судового розгляду адміністративних справ щодо проходження публічної служби.

Тема 13. Особливості позовного провадження в окремих категоріях адміністративних справ.

Заняття 14. Особливості позовного провадження в окремих категоріях адміністративних справ (2 год.).

1. Особливості провадження у справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, бездіяльності Кабінету Міністрів України.

2. Особливості провадження у справах, пов'язаних із виборами Президента України.

3. Особливості провадження у справах щодо оскарження індивідуальних актів Національного банку України, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, Міністерства фінансів України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку та рішень Кабінету Міністрів України стосовно виведення банків з ринку

4. Особливості провадження у справах за адміністративними позовами про примусове відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності.

5. Розгляд типових та зразкових справ.

Тема 14. Застосування адміністративно-правових норм на стадії перегляду судових рішень в адміністративних справах.

Заняття 15. Застосування адміністративно-правових норм на стадії перегляду судових рішень в адміністративних справах (2 год.).

1. Апеляційне оскарження як форма перегляду судових рішень в адміністративному судочинстві.

2. Відкриття апеляційного провадження.

3. Особливості розгляду апеляційної скарги судом апеляційної інстанції.

4. Процесуальна форма касаційного провадження в адміністративному судочинстві.
5. Відкриття касаційного провадження.
6. Особливості розгляду касаційної скарги судом касаційної інстанції.
7. Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.

Зміст самостійної роботи студентів

Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни «Особливості правозастосування адміністративно-правових норм»

Найменування видів робіт	Розподіл годин	
	денна форма	заочна форма
Самостійна робота, год, у т.ч.:	90	120
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	6	10
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	24	20
Підготовка звітів з практичних робіт	-	-
Підготовка до поточного контролю	26	26
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	34	64

ПОЛІТИКА КУРСУ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ
<p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані. Відпрацювання пропущених занять проводиться за графіком консультацій викладача, який затверджується на засіданні кафедри та доводиться до відома студентів. Відпрацювання пропущених занять відбувається шляхом самостійного опанування студентами навчального матеріалу з наступною перевіркою отриманих знань у письмовій чи усній формі. Після відпрацювання студентами пропущених занять викладач виставляє відповідну оцінку в навчальний журнал.</p> <p>Якщо студент бере участь у міжнародній або внутрішній програмі академічної мобільності (відповідно до постанови КМУ від 12.08.2015 № 579 «Про затвердження положення по порядок реалізації права на академічну</p>

мобільність»)), студент отримує індивідуальний навчальний план, який враховує фактичне виконання студентом індивідуальних навчальних планів поточного та попередніх навчальних років. Якщо дисципліна не була перезарахована, відпрацювання пропущених занять здійснюється студентом впродовж семестру після повернення із навчання. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання.

ПОВЕДІНКА В АУДИТОРІЇ

Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися норм і правил внутрішнього розпорядку відповідно до Статуту ЗВО «Університет Короля Данила». Поведінка поведіння здобувачів у аудиторії і взаємини з викладачем здійснюються у відповідності до Кодексу корпоративної етики та Принципів і норм академічної доброчесності, як функціонують в УКД.

Основні моральні принципи, яких повинні дотримуватися викладачі та студенти університету в аудиторії:

- Поважати права й гідність особистості. У стосунках між студентами та викладачами дотримуватися норм взаємоповаги й рівноправної співпраці, тактовності й коректності, ввічливості й толерантності.
- Не допускати вияву національної, релігійної, расової та гендерної нетерпимості.
- Підтримувати в навчальних групах і університеті в цілому атмосферу доброзичливості, дружби, взаємодопомоги та взаємної відповідальності.
- Завжди дбати про честь і гідність кожного в стінах навчального закладу.
- Постійно підвищувати освітній і культурний рівень.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

На початку вивчення курсу викладач знайомить студентів з основними пунктами Положення про академічну доброчесність, відповідно до якого і здійснюється навчальний процес.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

В основі академічної доброчесності лежить чесність, довіра, порядність у виконанні своїх обов'язків, довіра, справедливість, повага та відповідальність.

Академічна доброчесність покликана боротися із плагіатом як актом шахрайства в студентських роботах, наукових статтях та тезах;

- фабрикацією та фальсифікацією результатів наукових досліджень;
- обманом, списуванням, використання непередбачених навчальним процесом допоміжних матеріалів та технічних засобів.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження навчального курсу;
- відрахування із закладу освіти (крім осіб, що здобувають загальну середню освіту).

Під час виконання письмових тестових завдань недопустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).

ОСКАРЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за покликанням <https://bit.ly/3CnfUgk>.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця в галузі публічного права.

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання
Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.	Словесні методи (лекція, розповідь, пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні	Залік

	мультимедійні презентації); інтерактивні методи (case study, дискусія, brainstorming, робота в команді (групах)).	
Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.	Словесні методи (лекція, розповідь, пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні презентації); інтерактивні методи (дискусія, мозковий штурм, робота в команді (групах)). Додатково: написання тез, презентація на науковому заході	Залік
Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.	Словесні методи (лекція, розповідь пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні презентації); інтерактивні методи (дискусія, мозковий штурм, робота в команді (групах)). Додатково: написання тез, презентація на науковому заході	Залік
Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.	Словесні методи (лекція, розповідь пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні презентації); інтерактивні методи (case study, дискусія, brainstorming, робота в команді (групах)).	Залік
Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.	Словесні методи (лекція, розповідь пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні презентації); інтерактивні методи (case study, дискусія, brainstorming, робота в команді (групах)).	Залік

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів», яке розміщено на сайті університету в розділі «Публічна інформація»: <https://ukd.edu.ua/node/1149>

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали - “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі.

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

Підсумковий контроль знань у формі диференційованого заліку (2 семестр) проводиться у вигляді комп'ютерного тестування. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік) студент максимально може отримати 40 балів.

Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно Шкали оцінювання знань за ЄКТС) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %
Національна диференційована шкала	
Відмінно	90 – 100
Добре	75 – 89
Задовільно	60 – 74
Незадовільно	0 – 59

Національна недиференційована шкала	
Зараховано	60 – 100
Не зараховано	0 – 59
Шкала ECTS	
A	90 – 100
B	83 – 89
C	75 – 82
D	67 – 74
E	60 – 66
FX	35 – 59
F	0 – 34

Студенти, які не з'явилися на залік без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

Об'єктивність процедур проведення контрольних заходів забезпечується відмежуванням результатів поточного контролю від результатів підсумкового контролю.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Адміністративне право та адміністративний процес України в умовах воєнного стану: колективна монографія / В. Галуцько та ін. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 704 с.
2. Адміністративне право України. Адміністративне судочинство в Україні: навч. посіб. / І. М. Балакарева, М. І. Белікова, І. В. Бойко та ін.; за заг. ред. Н. Б. Писаренко. Харків: Право, 2019. 190 с.
3. Адміністративно-правова реформа в Україні, за заг. ред. С. В. Петкова. Київ: КНТ, 2022. 180 с.
4. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галуцько та ін. Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
5. Адміністративне право України : підручник / В. В. Серета та ін. Львів : ЛьвДУВС, 2021. 680 с.
6. Адміністративне право України (загальна частина) : навч. посіб / О. І. Остапенко та ін., вид. 2-е, доп. Львів : СПОЛОМ, 2021. 616 с.
7. Адміністративне право: підручник / за заг. ред. проф. Ю. П. Битяка. Харків : Право, 2020. 390 с.

8. Адміністративний процес України: теорія, практика: підручник / М.І.Смокович, В.М. Бевзенко. Київ: Дакор, 2022. 1256 с.
9. Адміністративний процес : навч. посіб. / О. Ю. Салманова, А. Т. Комзюк, С. М. Гусаров та ін. ; за заг. ред. О. Ю. Салманової, А. Т. Комзюка. МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС. 2022. 412 с.
10. Адміністративний процес України (у схемах) : навчальний посібник / М.М.Бурбика, М. В. Колеснікова, А. В. Солонар. Суми : Сумський державний університет, 2019. 108 с.
11. Кісіль З. Р., Швець Д.В., Кобко Є.В. Адміністративне право : навч. посіб. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 934 с.
12. Курс адміністративного права України: підручник / за ред. О.В. Кузьменко. 3-тє вид., допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 904 с.
13. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право в питаннях і відповідях : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 307 с.
14. Писаренко Н. Б. Засади адміністративного судочинства (сучасний український контекст): монографія. Харків: Право, 2019. 248 с.

Додаткова література

15. Андрійко О. Ф. Нагребельний В. П. Адміністративно-правова доктрина і сучасне адміністративне законодавство. Альманах права. 2020. Вип. 11. С. 22-27. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ap_2020_11_6 (дата звернення: 31.08.2023).
16. Битяк Ю. П. Адміністративна відповідальність та адміністративне правопорушення. Проблеми законності. 2020. Вип. 151. С. 87-100. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2020_151_9 (дата звернення: 31.08.2023).
17. Бойко І. В. Доктринальні ідеї та цілі адміністративного права. Право України. 2019. № 5. С. 13-29.
18. Васильківська В. В. Сутнісно-правова характеристика обов'язків державного службовця. Право та державне управління. 2018. № 1. С. 183-189.
19. Габуда А., Данченко К. Розмежування понять «подарунок» та «неправомірна вигода» в адміністративному та кримінальному праві. Теорія і практика правознавства. 2022. № 21. С. 36-49.
20. Галай В. О. Адміністративне право та процес (адміністративне судочинство) : навч. посіб. Київ : ТАЛКОМ, 2018. 90 с.
21. Грінь А. А. Дискреційні повноваження органів виконавчої влади України та їх реалізація : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2019. 20 с.
22. Гуд А. М. Адміністративний договір як форма договірного регулювання адміністративно-правових відносин : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2019. 19 с.
23. Клубань М. В. Адміністративно-правові засади впровадження електронної освіти в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2019. 19 с.
24. Коваль В. Елементи адміністративно-правового статусу військовослужбовців. Адміністративне право і процес. 2018. № 11. С.92– 95.

25. Конституція України від 28 червня 1996 року. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. ст. 141 (з наступ. змін. та допов.).
26. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 35–36, 37. Ст. 446 (з наступ. змін. та допов.).
27. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Відомості Верховної Ради УРСР. 1984. № 51. Ст. 1122 (з наступ. змін. та допов.).
28. Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 02.10.2012 р. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 34–35. Ст. 458 (з наступ. змін. та допов.).
29. Маліков С. К. Адміністративно-правові засади здійснення контролю та нагляду у сфері містобудівної діяльності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2019. 20 с.
30. Мельник Р.С. Джерела адміністративного права: сучасний погляд на сталі конструкції. Право України, 2019. № 5. С. 46-62.
31. Методика розроблення уніфікованих форм актів, що складаються за результатами проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю): постанова Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 № 342. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/342-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення: 31.08.2023).
32. Науково-практичний коментар до Закону України «Про запобігання корупції» О. А. Банчук, О. О. Дудоров, М. І. Хавронюк (наук. ред.) та ін. Київ: Ваіте, 2018. С. 167–228.
33. Петренко П. Д. Теоретико-правові проблеми організації діяльності органів виконавчої влади в Україні в контексті європейського досвіду : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2019. 39 с.
34. Положення про Міністерство юстиції України: постанова Кабінету Міністрів України 02.07.2014 № 228. Офіційний вісник України. 2014. № 54. Ст. 88.
35. Похиленко І. С. Способи судового захисту суб'єктів господарювання. Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». 2020. №1. С. 162-167.
36. Порядок здійснення заходів, пов'язаних з утворенням, реорганізацією або ліквідацією міністерств, інших центральних органів виконавчої влади: постанова Кабінету Міністрів України від 20.10.2011 № 1074 . Офіц. вісн. України. 2011. № 82. Ст. 8.
37. Правила підготовки проектів нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України: постанова Кабінету Міністрів України від 6 вересня 2005 р. № 870. Офіційний вісник України. 2005 р. № 36. Ст. 45.
38. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17 лютого 2022 року № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text> (дата звернення: 31.08.2023).
39. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. №5076-VI. Відомості Верховної Ради. 2013. № 27. Ст. 282 (з наступ. змін. та допов.).
40. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012. Офіційний вісник України. 2012. № 76. Ст. 44 (з наступ. змін. та допов.).

41. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. Офіц. вісн. України. 2016. № 3. Ст. 149 (з наступ. змін. та допов.).
42. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. №2939-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. №32. Ст. 314 (з наступ. змін. та допов.).
43. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. Офіц. вісн. України. 2014. № 49. Ст. 2056 (з наступ. змін. та допов.).
44. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. №393/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 47. Ст. 256 (з наступ. змін. та допов.).
45. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. №2657-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. №48. Ст. 650 (з наступ. змін. та допов.).
46. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 р. Відомості Верховної Ради. 2014. № 13. Ст. 222 (з наступ. змін. та допов.).
47. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. Відом. Верхов. Ради України. 1997. № 25. Ст. 1190 (з наступ. змін. та допов.).
48. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 р. Відом. Верхов. Ради України. 1999. № 18. Ст. 774 (з наступ. змін. та допов.).
49. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. Відом. Верхов. Ради України. 2015. № 40–41. Ст. 379 (з наступ. змін. та допов.).
50. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 р. Офіційний вісник України. 2007 р. № 44. ст. 12 (з наступ. змін. та допов.).
51. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону: Закон України від 22.06.2000 р. Відом. Верхов. Ради України. 2000. № 40. Ст. 338 (з наступ. змін. та допов.).
52. Рой О. В. Правові акти суб'єктів владних повноважень як предмет публічно-правового спору: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2019. 20 с.
53. Самбор М. А. Адміністративне затримання: відповідність норм КУпАП суспільним потребам та сучасному стану дотримання прав і свобод людини. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2020. № 2. С. 198-210.

Електронні інформаційні ресурси

Адреса веб-сайту	Назва веб-ресурсу
1	2
www.president.gov.ua	Президент України
www.rada.gov.ua	Верховна Рада України
www.kmu.gov.ua	Кабінет Міністрів України
www.ccu.gov.ua	Конституційний Суд України
www.scourt.gov.ua	Верховний Суд

www.ombudsman.kiev.ua	Уповноважений Верховної Ради України з прав людини
www.rainbow.gov.ua	Рада національної безпеки та оборони України
www.minjust.gov.ua	Міністерство юстиції України
www.vru.gov.ua	Вища рада юстиції України
www.gp.gov.ua	Генеральна прокуратура України
www.cvk.gov.ua	Центральна виборча комісія України
www.uba.kiev.ua	Асоціація правників України
www.pravosud.org.ua	Українське правосуддя
www.nplu.kiev.ua	Національна парламентська бібліотека України
www.uamedia.visti.net/golos	Газета «Голос України»
www.uamedia.visti.net/uk	Газета «Урядовий кур'єр»
www.pravo.biz.ua	Електронна бібліотека з правознавства
www.pravo.org.ua	Центр політико-правових реформ
www.chitalka.info	Електронні підручники он-лайн/ Право
www.uapravo.org	Правовий журнал
www.nau.kiev.ua	Нормативні акти України - законодавство для практиків
www.cmlaw.com.ua	Юридична компанія «Чечель, Маллаєв та Партнери»
www.pravoved.com.ua	Спеціалізований ресурс для правників
www.lawyer.org.ua	Корпорація «Юриспруденція он-лайн»
www.legality.kiev.ua	Інститут проблем законодавства
www.khpg.org	Харківська правозахисна група
www.vybor.8m.com	Судові проблеми (інформація про судову систему, як поводитися в суді, як написати скаргу до Європейського Суду з прав людини)
www.pension.kiev.ua	Пенсійне забезпечення в Україні
legalpro.hypermart.net/ konstsudl.html	Правовий захист (Рішення Конституційного Суду України)
www.uapravo.org	UApravo (Сайт корисної правової інформації: є методичні матеріали, закони, юридичні консультації тощо)
www.whoiswho.com.ua	«Хто є хто в Україні?» (Сайт пропонує необхідну контактну інформацію про органи державної влади. Надається довідкова інформація з номерами телефонів, адресами, біографіями чиновників тощо)

www.helsinki.org.ua	Українська Гельсінська спілка з прав людини
www.u21.org.ua	Юрист XXI століття
www.accent.kiev.ua	Політична та економічна інформація про Україну
www.coe.kiev.ua	Рішення Європейського суду
www.legal.com.ua	Інформаційно-пошукова система по законодавству